

Didàctica del coneixement del medi natural i social en educació infantil II 2012/2013

Codi: 101988

Crèdits ECTS: 4

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Graduat en Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Jose Bonil Gargallo

Correu electrònic: josep.bonil@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Els alumnes han d'haver cursat i aprovat l'assignatura de Didàctica del Coneixement del medi Social i Natural I.

Objectius

Contextualització: Es tracta d'una assignatura obligatòria de tercer curs centrada en una didàctica específica compartida per dues àrees de coneixement: les ciències socials i experimentals. Per això des de la concepció fins l'aplicació a l'aula de l'assignatura, les dues àrees treballen en base a una estructura interdisciplinària.

La "Didàctica del Coneixement del Medi social i Natural II" suposa una assignatura que dona continuïtat i completa el procés d'aprenentatge de l'assignatura "Didàctica del Coneixement del Medi Social i Natural I" que l'alumnat haurà realitzat en el semestre anterior. La nova assignatura es proposa desenvolupar les competències professionals relacionades amb l'aplicació a l'aula dels coneixements treballats a l'assignatura anterior i la capacitat de justificar adequadament la seva pràctica. Es centra en el coneixement, l'anàlisi i el disseny de situacions educatives per l'ensenyament i aprenentatge de l'àrea de descoberta de l'entorn a l'educació infantil.

L'estudiant que hagi superat les dues assignatures obligatòries de didàctica del coneixement del medi social i natural té la possibilitat de cursar, en el darrer semestre de la carrera, l'assignatura optativa "Projectes globalitzadors des de les Ciències Socials en educació infantil" que, juntament amb un altre conjunt d'optatives, li permetran obtenir una especialització en ciències socials.

Objectius formatius:

1. Analitzar situacions didàctiques segons els paràmetres de la teoria i del currículum per fer-ne un diagnòstic sobre la seva pertinença i adequació a l'aula.
2. Conèixer, ser capaç d'analitzar i innovar seqüències didàctiques prèviament dissenyades i/o aplicades a l'aula, tot justificant des de la teoria, l'adequació de la pràctica que es proposa.
3. Conèixer i ser capaç d'analitzar pràctiques didàctiques interdisciplinàries d'aula d'infantil, tot identificant els continguts de l'àrea de descoberta de l'entorn i els d'altres àrees que s'hi treballen.
4. Dissenyar situacions i/o seqüències didàctiques personals e innovadores, a partir de la teoria treballada i les directrius curriculars i del context educatiu, de manera que demostrin l'autonomia i creativitat necessàries per poder exercir la seva professió docent de manera competent.
5. Saber comunicar-se amb actors del món professional vinculats a l'educació infantil, per tal de resoldre problemes didàctics de manera compartida i efectiva.

Competències

- Elaborar propostes didàctiques en relació amb la interacció ciència, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar reflexivament situacions d'aula i seqüències didàctiques.
2. Analitzar una situació didàctica i fer-ne un diagnòstic sobre la seva pertinença i fer propostes alternatives innovadores.
3. Aplicar competències bàsiques de TIC en la presentació dels seus treballs.
4. Aplicar la perspectiva globalitzadora i integradora en les propostes didàctiques que elaborin.
5. Capacitat d'inspirar-se en bones pràctiques per crear-ne de noves i personals.
6. Demostrar competència en l'aplicació de les tecnologies digitals a l'aula d'educació infantil manifestat en les situacions didàctiques que proposin.
7. Demostrar competència oral i escrita en la presentació dels treballs de l'assignatura, tot atenent la correcció formal, rigor en el contingut i nivell adequat d'argumentació.
8. Dissenyar propostes didàctiques que impliquin la interrelació ciència , tècnica , societat i desenvolupament sostenible.
9. Proposar solucions a problemes, contradiccions o incoherències de l'aplicació a l'aula relacionades amb l'àrea de descoberta de l'entorn a l'educació infantil.
10. Reconèixer i valorar la perspectiva globalitzadora i integradora en les situacions d'e/a analitzades de l'educació infantil.
11. Representar de manera explícita en el disseny de propostes didàctiques com es promou l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural.

Continguts

1. Models d'intervencions educatives de l'àrea de descoberta de l'entorn.

- 1.1 Models didàctics de l'ensenyament i aprenentatge de l'àrea de descoberta de l'entorn. Concepció constructivista.
- 1.2 Enfocament sociocultural de l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències experimentals i socials, concepcions dels mestres i estils docents.
- 1.3 Anàlisi d'estudis de cas reals presentats pels propis professionals.

2. Formes d'organitzar el treball de l'àrea de descoberta de l'entorn al parvulari: racons, projectes, materials i tallers.

- 2.1 L'organització del treball de l'àrea de descoberta de l'entorn a l'aula d'infantil. El paper d'aquesta àrea com uns dels eixos de significació.
- 2.2 El dia a dia a l'aula: Activitats quotidianes, rutines, rituals i festes. L'àrea de descoberta de l'entorn en situacions interdisciplinàries i globalitzadores.
- 2.3 Exemples de projectes interdisciplinars o globalitzadors.

3. Disseny d'unitats didàctiques amb contingut de l'àrea de descoberta de l'entorn. Síntesi de les dues assignatures.

- 3.1 Emmarcament, situació d'aprenentatge i temporització.
- 3.2 Currículum: selecció i seqüenciació de continguts, objectius i capacitats.
- 3.3 Activitats, materials, agrupació infants, paper i consignes del mestre.
- 3.4 Sistema d'avaluació.

Metodologia

Es proposa una forma de fer que permeti a l'alumnat experimentar, en el seu propi procés formatiu, que l'aprenentatge és un acte social i personal al mateix temps, que posa en funcionament i de manera simultània aspectes racionals i emocionals. Es procurarà mantenir una dinàmica interactiva i un clima distès que afavoreixi la participació i el compromís personal en el propi aprenentatge i en el dels companys i de les companyes de grup. El paper del docent ha de ser el de facilitador del procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes.

En aquesta assignatura, de continuïtat amb la de Coneixement del medi social i natural I, es farà èmfasi especial al disseny i a l'aplicació d'unitats didàctiques i situacions d'aprenentatge a l'aula d'infantil, analitzades de manera crítica i argumentativa.

Activitat	Hores	Metodologia	Resultats Aprentatge
Dirigida (Gran Grup)	25%	Exposicions per part del docent interrelacionades amb estratègies inductives per facilitar el diàleg i la construcció del coneixement compartit: - Observació, interpretació i aprofitament didàctic d'experiències, sortides, materials i altres recursos. - Anàlisi i comunicació oral d'experiències: històries personals viscudes com alumnes d'infantil i/o primària i experiències adquirida en el període de pràctiques a l'aula, per tal d'observar-ne la seva lògica i aplicació a l'aula d'infantil. - Anàlisi de diferents models de seqüències didàctiques, situacions d'aprenentatge i projectes aplicats a les aules d'infantil. - Reconeixement i valoració des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les situacions d'e/a analitzades.	G4.1. G4.2 EI.2.1. EI. 10.1. EI.20.1 DDIC.9.2.
Activitats supervisades	10%	- Anàlisi de materials curriculars i experiències d'implementació a l'aula.	EI.2.2. EI. 10.1

(Seminaris)		- Debats i converses argumentades sobre les qüestions pedagògiques plantejades, sobre situacions d'aula viscudes, experiències i textos llegits.	EI.20.2. DDIC.9.2. DDIC.8.1.
		- Elaboració de treballs fets col·laborativament.	DDIC. 7.1.
Activitat autònoma	60%	- Elaboració individual de reflexions escrites. - Lectura, comprensió, anàlisi al voltant de textos proposats. - Recerca d'informació i recursos didàctics.	DDIC.9.1. DDIC.8.1. DDIC.7.1.
Avaluació continuada	5%	- Assistència i participació a classe. - Realització de coavaluacions.	G4.1. G4.2.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi de diferents models de seqüències didàctiques, situacions d'aprenentatge i projectes aplicats a les aules d'infantil.	12	0,48	2
Elaboració de treballs fets col·laborativament	8	0,32	3, 8
Exposicions per part del docent interrelacionades amb estratègies inductives per facilitar el diàleg i la construcció del coneixement compartit:	8	0,32	8
Reconeixement i valoració des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les situacions d'e/a analitzades.	8	0,32	2
Tipus: Supervisades			
Anàlisi de materials curriculars i experiències d'implementació a l'aula	6	0,24	4, 8
Debats i converses argumentades	4	0,16	2
Tipus: Autònomes			
Elaboració individual de treball de reflexió	16	0,64	2, 3
Lectura, comprensió i anàlisi al voltant de textos proposats	16	0,64	8
Recerca d'informació i recursos didàctics	16	0,64	2

Avaluació

L'avaluació donarà, a l'alumnat i al professorat, la informació necessària per guiar el procés d'ensenyament i aprenentatge, de manera que ha de mostrar els possibles camins per assolir objectius i competències, així com les accions encaminades a assolir-los. De la mateixa manera ha de mostrar quines són les condicions per acreditar-se en l'assignatura.

Seguint la mateixa filosofia que sura en el sistema didàctic que s'impulsa en l'assignatura, es promourà en tot moment la reflexió. En més d'una ocasió es demanarà que sigui la pròpia alumna o el propi alumne qui s'autovalori i/o valori la feina de les companyes i els companys. També se li demanarà, de manera periòdica, que avaluï la feina del professorat.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg del període de docència. Per poder superar l'assignatura serà necessari aprovar cadascun dels blocs d'activitats de què consta. L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Els i les estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional, refent alguna de les activitats lliurades o realitzades o donant l'oportunitat de superar una darrera prova. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

Les qualificacions de cada una de les proves d'avaluació es faran públiques al campus virtual en els 30 dies següents al seu lliurament. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa de la mateixa i havent demanat hora de consulta per correu electrònic.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Treball en grup: Disseny d'un espai didàctic que afavoreixi la incorporació de l'educació científica en l'aula d'Infantil	35%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Treball en grup: Elaboració d'una unitat didàctica sobre la descoberta del medi social	50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11
Treball individual: Reflexió crítica sobre lectures treballades a classe	15%	2	0,08	1, 2, 4, 7, 9, 10

Bibliografia

Altimir, D. (2011). Conversa amb Maria Teresa Feu: La intel·ligència dels nens i nenes es troba a la punta dels dits. *Infància*, 179, 40-42.

Antón, M.; Moll, B. (2001). *Educación Infantil. Orientaciones y recursos (0-6 años)*. Madrid: CISS-Praxis.

AA. VV. Historia en Educación Infantil. Una experiencia desarrollada por los CEIP Escultor González Moreno y García Medel. Dins: <http://www.educarm.es/admin/visualizaPaginaWeb.php?wb=436&modevisualizaPaginaWeb&aplicacion=EXPER>. [consulta 30-5-2011].

Alonso, E.; et al. (1996). Con cinco años y aprendiendo historia a través de los restos arqueológicos. Dins: P. González (ed.). *Arqueología i ensenyament*. (pp. 77-90). Barcelona: UAB.

Bach, E.; Darder, P. (2002). *Sedueix-te per seduir. Viure i educar les emocions*. Barcelona: Edicions 62.

Cabanellas, I.; Eslava, C. L. (coord.) (2005). *Territorios de la infancia. Diálogos entre arquitectura y pedagogía*.

Barcelona: Graó.

Cañal de León, P. (2007). L'alafabetització científica a la infància. *Guix d'infantil*, 33, 5-9.

Cols, C. (2011). L'entorn, font de coneixements. *Infància*, 180, 14-20.

Cuenca, J. M.; Estepa, J. (2005). La caja genealógica: fuentes y tiempo en Educación Infantil. Una propuesta para trabajar con maestros en formación inicial. *Quaderns Digitals*, 37, http://www.quadernsdigitals.net/datos_web/hemeroteca/r_1/nr_609/a_8416/8416.htm [consulta 30-5-2011].

Espinet, M. (2001). Unidad de programación el bosque. Dins: M. Antón i B. Moll (coords.). *Educación infantil. Orientaciones y recursos*. (pp. 1-58). Barcelona: Ciss-Praxis.

Gimeno, J. (2000). *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid: Ed. Morata.

Lacasa, N.; Pasqual, C.; Tarin, R. M. (1999). *La història de la vida de les plantes amb flor*. Barcelona: Associació de Mestres de Rosa Sensat.

Manen, M. van (1998). *El Tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica*. Barcelona: Ed. Paidós Educador.

Manen, M. van (2003). *El tono en la enseñanza*. Barcelona: Ed. Paidós.

Mèlich, J. C.; Palou, J.; Poch, C.; Fons, M. (2000). *La veu de l'altre: reflexions i experiències per educar en valors ètics*. Bellaterra: ICE-UAB.

Pagès, J. (1998). Models i tradicions curriculars en l'ensenyament de les Ciències Socials i de les humanitats: Les finalitats i els valors com opció ideològica. Dins: P. Benejam i J. Pagès (coords.). *Psicopedagogia de les Ciències Socials i de les humanitats*. Barcelona: UOC.

Palou, S. (2004). *Sentir y crecer. El crecimiento emocional en la infancia. Propuestas educativas*. Barcelona: Ed. Graó.

Pedreira, M. (2006). Dialogar con la realidad. Dins: M. Antón i B. Moll (coords.). *Educación Infantil. Orientaciones y Recursos*. (pp. 23-69) Barcelona: Ciss-Praxis.

Pérez, E.; Baeza, M. C.; Miralles, P. (2008). El rincón de los tiempos. Un palacio en el aula de educación infantil. Dins: *Revista Iberoamericana de Educación*. núm.48/1 pàg. 1-10. EDITA: Organización de Estados Iberoamericanos para la Educación, la Ciencia y la Cultura (OEI)

Webs d'interès

Association Internationale Pikler (LÓCZY) <http://www.aipl.org/>

Centre de Documentació i Experimentació en Ciències i Tecnologia (Dept. d'Eensenyament): www.xtec.es/cdec

Comunitat catalana de Webquest: <http://www.webquestcat.org/>

Diraya. Talleres de Expresión y Educación Creadora <http://www.dirayaexpresion.es/>

El safareig: educació infantil i natura (AAMM Rosa Sensat): www.elsafareig.org/

Senderi-Educació en Valors: <http://www.senderi.org>

Xtec-Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya: <http://www.xtec.es>

Zona Clic: <http://clic.xtec.net/ca/>

Revistes d'educació infantil:

Aula d'infantil. Revista de l'editorial Graó.

Guix d'Infantil. Revista de l'editorial Graó.

Infància. Revista de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Infància-Europa. Revista de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Viure en família. Revista (per a pares i mares) de l'editorial Graó